

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2011

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2011

CZEŚĆ I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu <i>Rozmowa, czyli jak mówić i słuchać</i> (Na podstawie: Katarzyna Growiec, <i>Żyć dobrze z ludźmi</i>)

Zadanie 1. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji

Przykład poprawnej odpowiedzi

Zachęcają czytelnika i mówią, o czym będzie tekst.

1 p. – za poprawne nazwanie funkcji pytań z akapitu 1.

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu fragmentu tekstu; przetworzenie informacji

Przykład poprawnej odpowiedzi

Zamiast skupić się na zrozumieniu drugiej osoby, szukamy w jej słowach podtekstów i w efekcie nie rozumiemy, co ktoś naprawdę ma nam do przekazania.

1 p. – za poprawne objaśnienie sensu zdania

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu fragmentu tekstu; przetworzenie informacji

Przykład poprawnej odpowiedzi

Komunikacja niewerbalna według rozumienia autorki jest ważna podczas przekazywania informacji – w jaki sposób mówimy i zachowujemy się podczas rozmowy.

1 p. – za poprawne określenie sensu terminu *komunikacja niewerbalna*

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie kompozycji tekstu i językowych środków wyznaczających spójność tekstu

Przykład poprawnej odpowiedzi

jednak, tak więc

2 p. – za poprawne wypisanie dwóch językowych wyznaczników spójności tekstu

1 p. – za poprawne wypisanie jednego językowego wyznacznika spójności tekstu

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu fragmentu

Przykład poprawnej odpowiedzi

c,d,e lub c, lub d, lub e

1 p. – za poprawne wskazanie cech/cechy rozmówców, które sprzyjają dobrym relacjom międzyludzkim

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie jej do rozwiązania problemu

Przykład poprawnej odpowiedzi

W akapicie 2. autorka podważa przekonanie, że prowadzenie rozmowy jest czymś prostym, natomiast w akapicie 4. polemizuje z poglądem, że słuchanie jest bardzo łatwe.

2 p. – za poprawne określenie dwóch obiegowych opinii, z którymi autorka polemizuje w akapitach 2. i 4.

1 p. – za poprawne określenie jednej obiegowej opinii, z którą autorka polemizuje w akapitach 2. lub 4.

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji

Przykład poprawnej odpowiedzi

Akapit 5. jest podsumowaniem poprzednich akapitów i wprowadzeniem do kolejnych rozważań.

2 p. – za poprawne określenie dwóch funkcji akapitu 5. w tekście

1 p. – za poprawne określenie jednej funkcji akapitu 5. w tekście

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie i nazwanie funkcji tekstu

Przykład poprawnej odpowiedzi

Impresywna – zdanie nr 3

Poznawcza – zdanie nr 2

2 p. – za poprawne przyporządkowanie funkcji dwóch zdań

1 p. – za poprawne przyporządkowanie funkcji jednego zdania

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie idei fragmentu tekstu

Przykład poprawnej odpowiedzi

zaznaczenie zdania nr 1 i/lub zdania nr 2

2 p. – za poprawne wskazanie zdania (zdań) ilustrującego poglądy autorki tekstu

1 p. – za częściowo poprawna odpowiedź

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie jej do rozwiązania problemu; rozpoznanie środków językowych

1 p. – odpowiedź C

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu, nazwanie środków językowych

Przykład poprawnej odpowiedzi

1. Użycie cudzysłowu, aby zaznaczyć ironię.

Przykład: „znawca” udziela odpowiedzi „ignorantowi”.

2. Zdania pytające.

Przykład: Dlaczego wśród barier komunikacyjnych znalazło się także doradzanie?

2 p. – za poprawne nazwanie i zilustrowanie przykładem dwóch środków językowych

1 p. – za poprawne nazwanie i zilustrowanie przykładem jednego środka językowego

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu; odczytanie sensu fragmentu tekstu

Przykład poprawnej odpowiedzi

Akapit 7. Uzupełnia listę barier, które są przeszkodą w dobrej komunikacji między ludźmi.

1 p. – za poprawne objaśnienie zależności treści akapitów 6. i 7.

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu fragmentu; przetworzenie informacji

Przykład poprawnej odpowiedzi

Ludziom zarządzającym firmami bardziej zależy na budowaniu władzy, niż na kontaktach z pracownikami. Niektórzy myślą, że nie warto się dogadywać, bo i tak jest to niemożliwe.

2 p. – za poprawne podanie dwóch przyczyn świadomej rezygnacji niektórych ludzi ze skutecznej komunikacji

1 p. – za poprawne podanie jednej przyczyny świadomej rezygnacji niektórych ludzi ze skutecznej komunikacji

CZEŚĆ II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu

Temat 1. Analizując wiersze *Gdy tu mój trup...* Adama Mickiewicza oraz *Światło w ciemnościach* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, porównaj ukazane w nich obrazy świata marzeń i rzeczywistości. Wykorzystaj właściwe konteksty.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 25 punktów.

1. Określenie zasady zestawienia tekstów, np.: 2 p.
  - a. wiersze z różnych epok, podejmujące podobny problem,
  - b. wiersze – wyznania,
  - c. refleksyjny charakter wypowiedzi,
  - d. bohater liryczny – emigrant,
  - e. podmiot mówiący utożsamiony z autorem,
  - f. nostalgiczny charakter utworów.
2. Przedstawienie świata rzeczywistego bohatera w wierszu *Gdy tu mój trup...*, np.: 3 p.
  - a. nieakceptowany przez bohatera,
  - b. miejsce przebywania, emigracji,
  - c. wywołuje uczucie obcości,
  - d. rodzi poczucie zniechęcenia,
  - e. wymaga zachowania pozorów, konwenansów,
  - f. rodzi poczucie rozdwojenia,
3. Przedstawienie świata marzeń bohatera w wierszu *Gdy tu mój trup...*, np.: 5 p.
  - a. miejsce ucieczki duszy,
  - b. miejsce wyimaginowane,
  - c. świat wspomnień,
  - d. ojczyzna myśli,
  - e. strony rodzinne (ganek domu),
  - f. miejsce młodzieńczych przeżyć, przyjaźni i miłości,
  - g. piękny, idylliczny,
  - h. świat natury (pola, łąki, drzewa),
  - i. zapewnia szczęście,
  - j. wyidealizowany (raj, arkadia)
4. Przedstawienie świata rzeczywistego bohaterki w wierszu *Światło w ciemnościach*, np.: 4 p.
  - a. miejsce przebywania, inne niż ojczyzna,
  - b. świat jawy, w którym życie toczy się w ciągu dnia,
  - c. miejsce codziennych, monotonna zajęć, nieistotnych spraw,
  - d. zaspokaja potrzeby ciała,
  - e. nie zaspokaja potrzeb duchowych,
  - f. przytłacza,
  - g. świat – labirynt,
  - h. traktowany z pogardą (bezsilnością, bólem),
  - i. powrót ze snu do rzeczywistości jest bolesny (*światło w oczy*).

5. Przedstawienie świata marzeń bohaterki w wierszu *Światło w ciemnościach*, np.: 5 p.
- a. istnieje w snach,
  - b. konkretny – Polska,
  - c. rodzinne miasto – Kraków (przywołane rzeczywiste nazwy miejsc, ulic),
  - d. miejsce znajome, przyjazne,
  - e. daje poczucie bezpieczeństwa – dom rodzinny,
  - f. eden (biblijny raj) – przestrzeń sacrum,
  - g. jest małą ojczyzną,
  - h. obiekt tęsknoty.
6. Funkcjonalne zastosowanie kontekstów interpretacyjnych, np.: 3 p.
- a. biograficznego,
  - b. historycznego,
  - c. historycznoliterackiego,
  - d. kulturowego.
7. Podsumowanie, np.:
- wymienienie podobieństw i różnic w obrazach świata rzeczywistego i świata marzeń (np.: stwierdzenie, że utracona ojczyzna jest ciągle żywa we wspomnieniach poetów, cierpią z powodu oddalenia, rzeczywistość budzi różne uczucia, ucieczka w marzenie i sen) oraz dostrzeżenie ich związków z kontekstami; 3 p.
- wskazanie podobieństw/ podobieństwa i różnicy; 2 p.
- wskazanie podobieństwa lub różnicy. 1 p.

Temat 2. Analizując podane fragmenty powieści Zofii Nałkowskiej *Granica*, przedstaw obraz Justyny i jej związku z Zenonem w oczach różnych bohaterów powieści. W kontekście całej powieści wyjaśnij, jakie konsekwencje wynikają z zestawienia odmiennych spojrzeń na bohaterów i relacje między nimi.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 25 punktów.

1. Wstępne rozpoznanie fragmentów powieści, np.: 2 p.
- a. funkcjonalne wobec tematu określenie problematyki powieści,
  - b. umiejscowienie fragmentów w utworze (dotyczą różnych etapów rozwoju romansu Zenona z Justyną),
  - c. przedstawienie bohaterów (przynajmniej Justyny i Zenona),
  - d. dostrzeżenie, że każdy z bohaterów widzi inaczej Justynę i jej związek z Zenonem.
2. Przedstawienie stosunku pani Żanci do Justyny i jej związku z Zenonem, np.: 3 p.
- a. jest jej ulubienicą,
  - b. jej zdaniem jest ładna („rasowa”),
  - c. chwali ją w rozmowach z synem,
  - d. matka Zenona przenosi na syna swoją tolerancję wobec romansów męża,
  - e. dwuznaczność moralna takiej postawy matki Zenona.
3. Przedstawienie stosunku Zenona do Justyny i jej związku z nim, np.: 5 p.
- a. jego stosunek do niej się zmienia,
  - b. Justyna pociąga go fizycznie,
  - c. w jego świadomości jest częścią Boleborzy,
  - d. staje się dla niego kłopotem w mieście,
  - e. jest bezradny wobec uczucia litości wobec niej,
  - f. Zenon uważa, że jego związek z Justyną tylko pozornie jest czymś pospolitym,

- g. traktuje ją egoistycznie, uwiódł uczciwą dziewczynę, korzystając z jej zakochania,
h. szuka usprawiedliwień dla związku z Justyną (jest hipokrytą),
i. chce uniknąć odpowiedzialności, nie czuje się winny,
j. powtarza „boleborzański schemat”.
4. Przedstawienie opinii Elżbiety o Justynie i związku z Zenonem, np.: 4 p.
- a. nie jest ładna,
b. nie ma gustu,
c. jest pospolita (ordynarna, głupia),
d. wymaga pomocy,
e. Elżbieta traktuje Justynę z wyższością,
f. jest zazdrosna o związek Justyny z Zenonem,
g. związek Zenona z Justyną jest dla niej zarazem bolesny i upokarzający,
h. obraz Justyny ewoluuje w oczach Elżbiety,
i. stosunek Elżbiety do Justyny jest niejednoznaczny.
5. Przedstawienie opinii Justyny o sobie i jej związku z Zenonem, np.: 4 p.
- a. nie uważa się za osobę naiwną,
b. ufa Zenonowi (uważa go za wyjątkowego mężczyznę),
c. jest gotowa dla niego wszystko poświęcić,
d. Zenon jest najważniejszy w jej życiu,
e. jej postawa zmienia się (rezygnuje z Zenona),
f. jest dumna (nie chce przyjąć pomocy od Elżbiety).
6. Określenie konsekwencji wynikających z zestawienia różnych spojrzeń na bohaterów, np.: 4 p.
- a. pogłębienie charakterystyki postaci, prezentacja ich motywacji,
b. obiektywizm,
c. ukazanie złożoności ludzkiej psychiki,
d. ukazanie niemożności uzyskania jednoznacznego obrazu człowieka,
e. ukazanie wpływu uwarunkowań społecznych na sposób postrzegania świata (wyższe i niższe warstwy, mężczyźni i kobiety...),
f. ukazanie znaczenia schematu (wzorów wyniesionych z domu) w życiu człowieka,
g. ukazanie różnych postaw etycznych,
h. ukazanie wpływu stanu emocjonalnego na sposób postrzegania świata,
i. wskazówka do interpretacji tytułu.
7. Podsumowanie, np.:
- dostrzeżenie złożoności opinii bohaterów o Justynie i jej związku z Zenonem oraz tego, że stosunek do Justyny ujawnia różnorodność osobowości (postaw) bohaterów; dostrzeżenie związku takiego sposobu prezentowania postaci literackiej z problematyką (np.: psychologiczną, społeczną, etyczną, filozoficzną) powieści; 3 p.
- dostrzeżenie złożoności opinii bohaterów o Justynie i jej związku z Zenonem oraz tego, że stosunek do Justyny ujawnia różnorodność osobowości (postaw) bohaterów; 2 p.
- dostrzeżenie złożoności opinii bohaterów o Justynie i jej związku z Zenonem lub dostrzeżenie, że stosunek do Justyny ujawnia różnorodność osobowości (postaw etycznych) bohaterów. 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 4 p.